

Geoparky

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Praha, 14. června 2011

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Co je geopark?

Území

- s turisticky interpretovatelným a vědecky významným geologickým dědictvím (např. skalní města, krasová území, archeologická, paleontologická naleziště, vulkanické a termální jevy, staré doly, lomy, kaňony řek)
- turisticky přitažlivé (s kulturními a přírodními úkazy – potenciál pro rozvoj geoturismu)
- s občanskou, zodpovědnou společností (geopark coby společenský projekt)

Není kategorií chráněného území!

Co přináší geopark?

- zvýšení kvality života místních obyvatel a jejich zájmu (i návštěvníků) o hodnoty neživé přírody
- strategické spojení ochrany hodnot krajiny s udržitelným rozvojem území
- vhodnou prezentaci a interpretaci hodnot
- udržitelné využívání geologického dědictví pro regionální rozvoj, posílení role místní komunity
- geoturismus, certifikaci geoprůvodců (georangerů) a vyznačování geostezek
- zachování jedinečnosti - podpora místní identity

Jaká jsou kriteria geoparku?

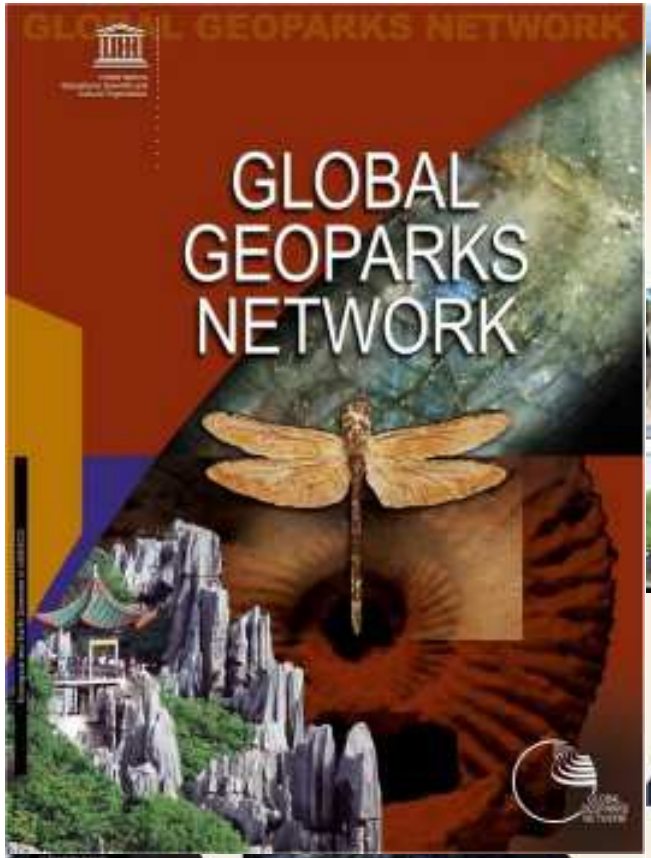
- geologicko-turistický potenciál území
- velikost a kompaktnost území
- spolupráce klíčových aktérů
- geologicko-turistická infrastruktura (geostezky,návštěvnický management)
- komunikace, interpretace, propagace a osvěta
- ochrana a výzkum geologického dědictví
- manažerská struktura geoparku
- financování provozu geoparku

Globální geoparky podporované UNESCO

- Síť evropských geoparků od roku 2000
- podepsání Charty globálních geoparků 2004 – oficiální podpora UNESCO
- odlišnost konceptu „světového dědictví"
- zatím pouze evropská a asijsko - pacifická (2007) kontinentální síť
- pomoc MŽP s přípravou geoparku Rio Coco (severní Nikaragua)

GLOBAL GEOPARKS NETWORK

The Earth sciences programmes within UNESCO's Division of Ecological and Earth Sciences are unique in the UN, as they pay particular attention to enhancing knowledge of the Earth System.

These programmes address interdisciplinary research and capacity building in the fields of geology and geophysics, including the sustainable management and development of the Earth's environment and its natural and energy resources. They also deal with global Earth observation, hazard mitigation and the safeguarding of geological heritage.

Consequently, UNESCO's support for the GEOPARK initiative is a natural extension of its work since the GEOPARK approach promotes a truly interdisciplinary network of international cooperation for studying the Earth System while sustaining local communities. Pursuant to the decision of its Executive Board in June 2001 (161 EX/Decision 3.3.1), UNESCO has been invited 'to support ad hoc efforts with Member States as appropriate' in order to promote territories or natural parks having special geological features.

This innovative initiative introduces a unique international framework linking socio-economic development and the conservation of the natural environment and hence constitutes a new and vital approach to conservation issues.

The GEOPARKS NETWORK works in close synergy with UNESCO's World Heritage Centre, the Man and the Biosphere (MAB) World Network of Biosphere Reserves and national and international undertakings and non-governmental organizations active in geological heritage conservation.

What is a GEOPARK?

A GEOPARK is a nationally protected area containing a number of geological heritage sites of particular importance, rarity or aesthetic appeal. These Earth heritage sites are part of an integrated concept of protection, education and sustainable development. A GEOPARK achieves its goals through a three-pronged approach:

CONSERVATION

A GEOPARK seeks to conserve significant geological features, and explore and demonstrate methods for excellence in conservation. The management authority of each GEOPARK ensures adequate protection measures in consultation with collaborating universities, geological surveys or relevant statutory bodies in accordance with local traditions and legislative obligations.

EDUCATION

A GEOPARK organizes activities and provides logistic support to communicate geoscientific knowledge and environmental concepts to the public. This is accomplished through protected and interpreted geosites, museums, information centres, trails, guided tours, school class excursions, popular literature, maps,

A GLOBAL GEOPARKS NETWORK

A prospective GEOPARK can apply for membership to the Global Network of National GEOPARKS.

This network promotes high-quality standards in park services, the sharing of common strategies and best practice for preservation and protection, development, and the exchange of knowledge and support on common issues facing GEOPARKS around the globe.

The management and activities of proposed sites must be in line with guidelines and criteria defined by UNESCO and must be evaluated by an international team of experts.

GEOPARKS a new strategy: GEOLOGY for DEVELOPMENT

UNESCO's support for national GEOPARK projects is the strong need expressed by the geoscientific community in numerous countries around the world for an international framework of geoconservation to enhance the value of the heritage of the Earth. This new strategy seeks to safeguard and sustainably manage landscapes and geological formations which are key witnesses to the history of life on Earth, thereby stimulating regional economic and cultural development.

Some of the key events that led up to this initiative:

1991 First International Symposium on the Protection of Geological Heritage. Declaration of the Rights of the Memory of the Earth, Digne-les-Bains, France;

1995 Founding of the European GEOPARKS Network;

2001 Agreement for cooperation between the Division of Earth Sciences of UNESCO and the European GEOPARKS Network;

2001 Formation of the Global Network of National Geoparks assisted by UNESCO – First International Conference on GEOPARKS held in Beijing, China;

2004 The Madonie Declaration defines the European GEOPARKS Network as the integrating organization for the members of the Global Network of National GEOPARKS in Europe;

2004 Second International Conference on GEOPARKS, Belfast, Northern Ireland, U.K.;

Today The Global Network of National GEOPARKS continues to grow as regions in all parts of the world apply to become members.

More information as well as application guidelines can be found online at: http://www.unesco.org/science/earth

UNESCO
Division of Ecological and Earth Sciences
Global Earth Observation Section
Geoparks Secretariat
1 rue Miollis
75732 Paris Cedex 15
France
Tel.: 00 33 1 45 68 41 70/10
Fax: 00 33 1 45 69 58 22
e-mail: earth@unesco.org

GLOBAL GEOPARKS NETWORK

We acknowledge the kind support of the Lennox Petzhold Forest Geopark, Ukraine.

© UNESCO 2006

Photo © belongs to each Geopark, unless indicated otherwise.

Art and design: Ivana Fabbri

Printed by Lennox Petzhold Forest Geopark

The designations employed and the presentation of material throughout this publication do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of UNESCO concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

international cooperation for studying the Earth System while sustaining local communities

78 globálních geoparků ve 25 zemích

Austrálie (1)
Kanawinka Geopark
Brazílie (1)
Araripe Geopark
Česká republika (1)
Geopark Český ráj
Čína (24)
Mount Lushan Geopark
Geopark Wudalianchi
Songshan Geopark
Yuntaishan Geopark
Danxiashan Geopark
Shilin Geopark
Zhangjiajie Geopark
Huangshan Geopark
Xingwen National Geopark
Hexigten National Geopark
Yandangshan National G.
Taining National Geopark
Fangshan Geopark
Leiqiong Geopark
Funiushan Geopark
Wangwushan-Daimeishan G.
Jingpohu Geopark
Taishan Geopark
Longhushan Geopark
Zigong Geopark
Alxa Geopark
Qinling Geopark
Leye-Fengshan
Ningde
Finsko (1)
Rokua
Francie (2)
Reserve Géologique de Haute Provence
Park Naturel Régional du Luberon

Chorvatsko(1)
Papuk Geopark
Irán (1)
Qeshm Island
Irsko (1)
Copper Coast Geopark
Itálie (7)
Madonie Natural Park
Parco del Beigua
Parco Geominerario Sardegna
Adamello Brenta Geopark
Rocca Di Cerere
Cilento and Vallo di Diano
Tuscan Mining Park
Japonsko (4)
Itoigawa Geopark
Toya Caldera and Usu Volcano Geopark
Unzen Volcanic Geopark
San'in Kaigan
Kanada (1)
Stonehammer
Korea (1)
Jeju Island
Maďarsko
Novohrad-Novograd Geopark (se SR)
Malajsie (1)
Langkawi Geopark
Německo(6)
Vulkaneifel European Geopark
Nature park Terra Vita European Geopark
Geopark Swabian Albs
Geopark Harz Braunschweiger Land Ostfalen
European Geopark Bergstrasse–Odenwald
Muskau Arch Geopark (s Polskem)

Norsko (2)
Gea-Norvegica
Magma Geopark
Polsko (1)
Muskau Arch Geopark (s Německem)
Portugalsko (2)
Naturtejo Geopark
Arouca Geopark
Rakousko (1)
Nature Park Eisenwurzen
Rumunsko (1)
Hateg Country Dinosaur Geopark
Řecko(4)
Petrified Forest of Lesvos
Psiloritis Natural Park
Chelmos-Vouraikos Geopark
Vikos-Aoos, Ioannina
Slovensko (1)
Novohrad-Novograd Geopark (s MR)
Spojené království (8)
Marble Arch Caves & Cuilcagh Mountain Park
North Pennines AONB Geopark
North West Highlands – Skotsko
Fforest Fawr Geopark - Wales
Lochaber – Skotsko
English Riviera Geopark – Anglie
Geo Mon Anglesey Geopark – Anglie
Shetland Geopark – Anglie
Španělsko (5)
Maestrazgo Cultural Park
Subeticas Geopark
Sobrarbe Geopark
Cabo de Gata
Basque Coast
Vietnam(1)
Dong Van Karst Plateau

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

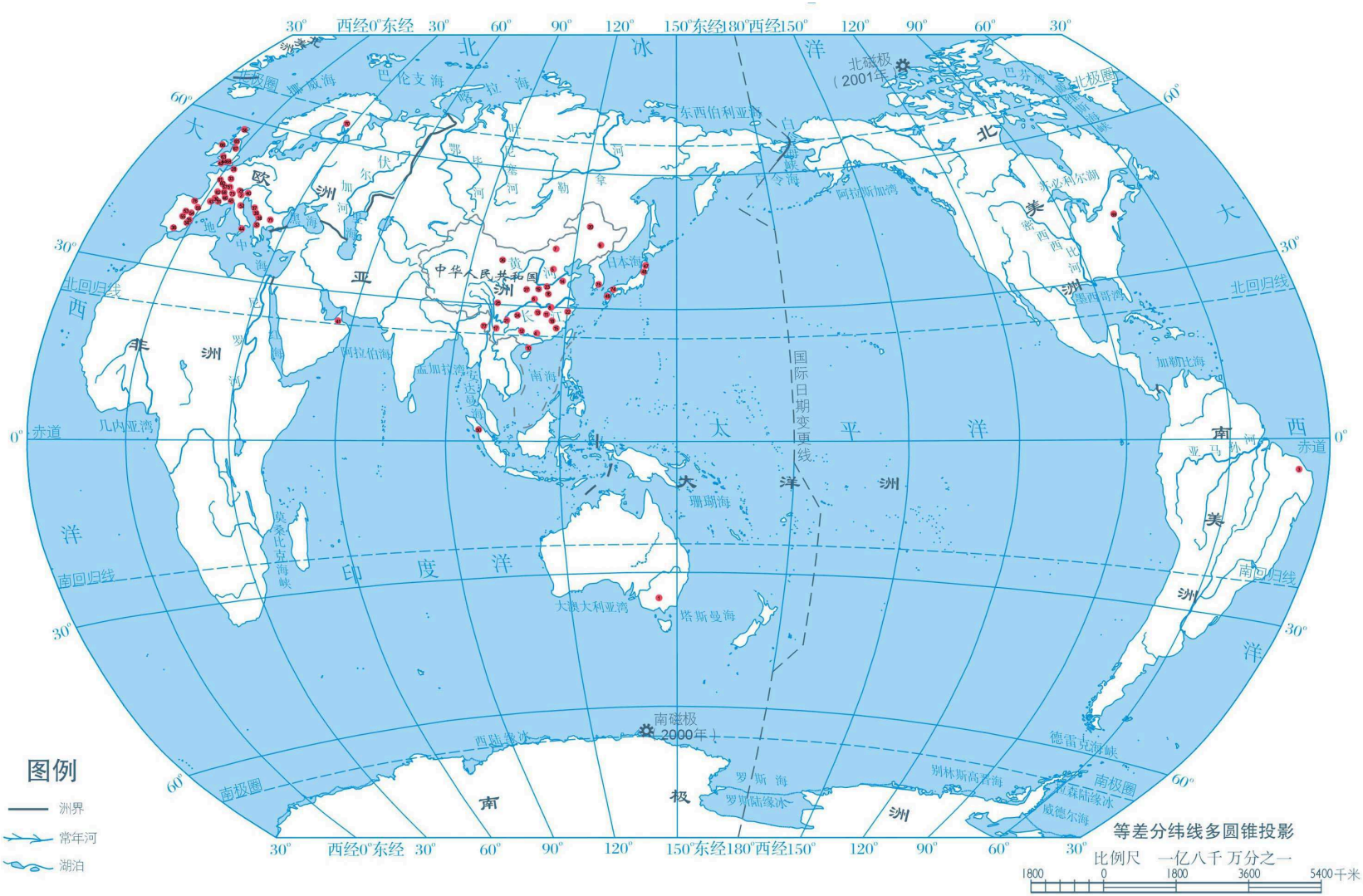
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

1. Mezinárodní konference globální sítě geoparků podporovaných UNESCO

Globální síť geoparků podporovaných UNESCO

Globální síť národních geoparků podporovaných UNESCO

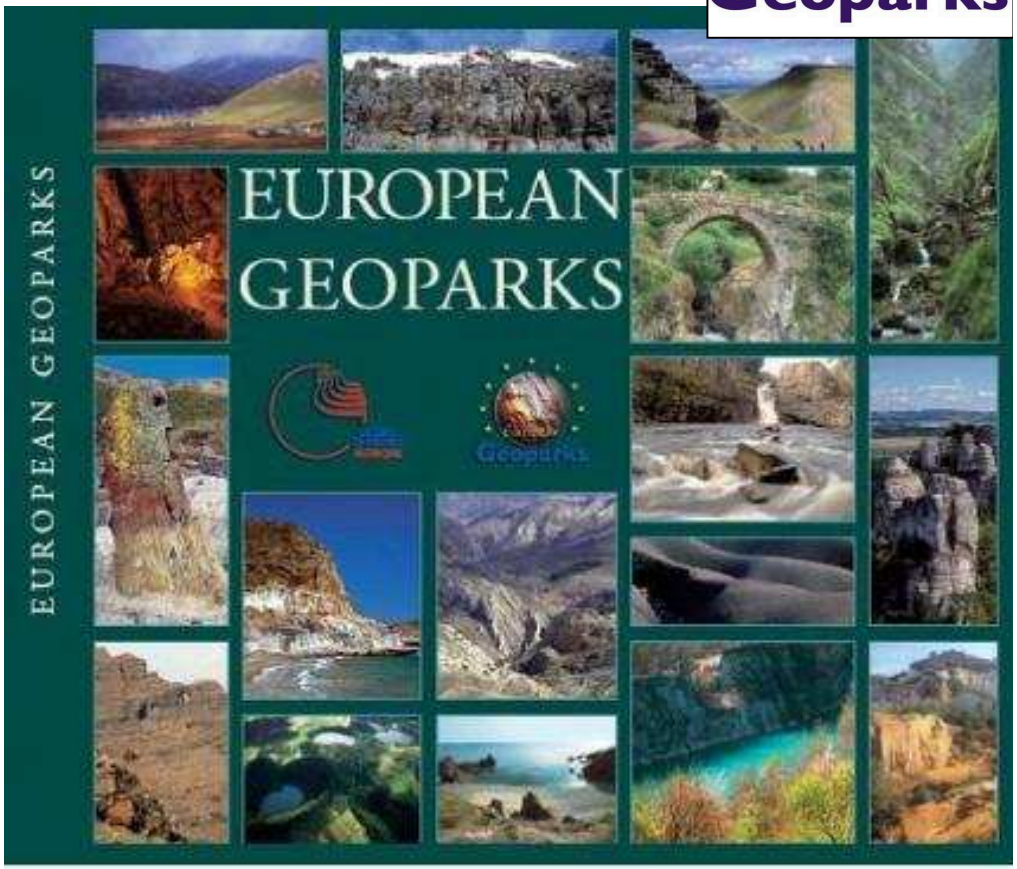
Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

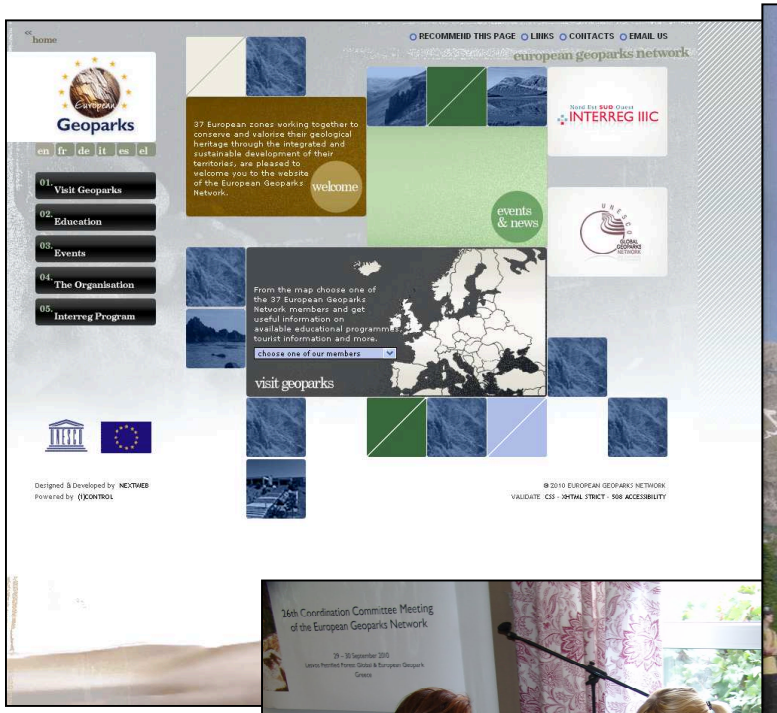
www.mzp.cz

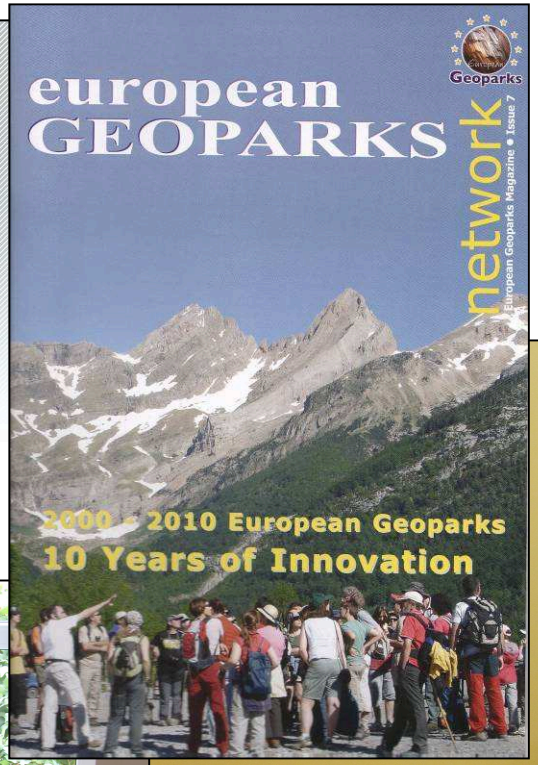
Síť evropských geoparků podporovaných UNESCO

- 43 členů (2000 jen 4!)
- 17 zemí
- mezinárodní propagace
- fórum výměny informací
- společné projekty
- ochranná známka
- Koordinační jednotka (přes 90 členů)
- Poradní výbor
- Systém přijímání a revalidace členů EGN

Síť evropských geoparků podporovaných UNESCO

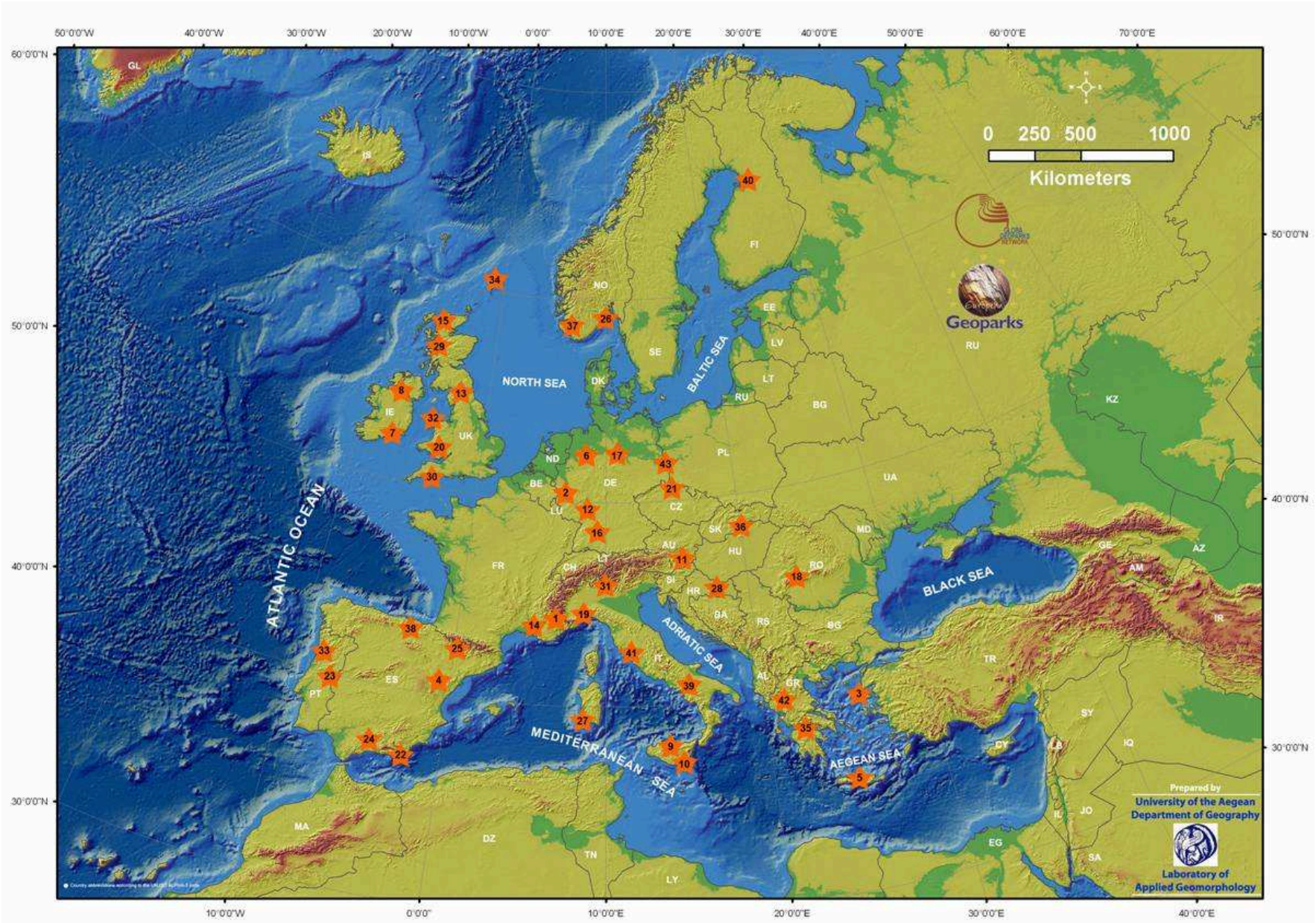

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

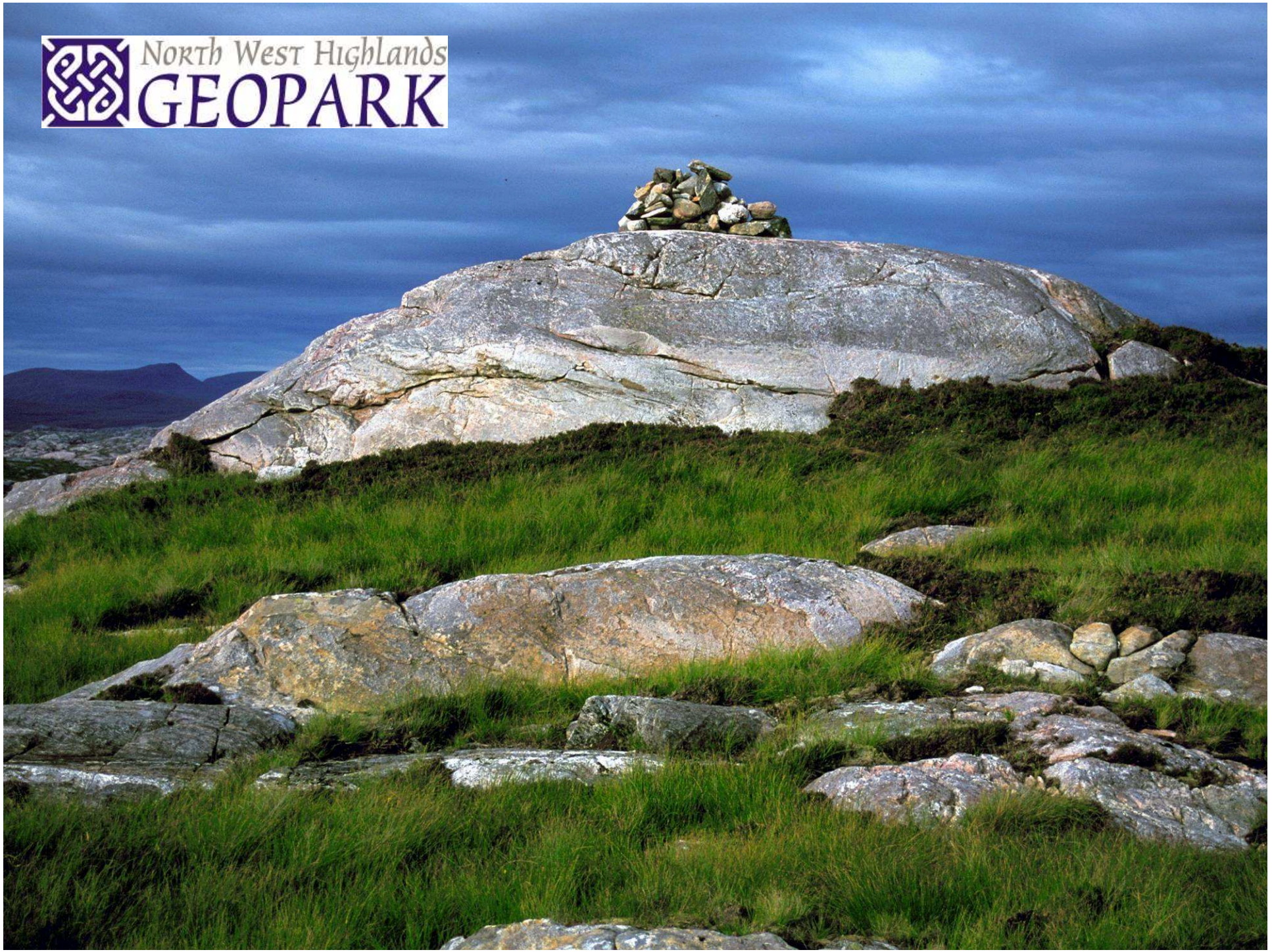
www.mzp.cz

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

North West Highlands
GEOPARK

Národní geoparky ČR

národní geopark

- téměř stejná kriteria jako evropské geoparky
- geoparky národního významu
- snadnější vstup do sítě geoparků UNESCO
- Rada národních geoparků
- směrnice č. 6 /2007 MŽP
- Charta národních geoparků ČR
- Certifikát pro řídící subjekt NG
- Info: web MŽP, AOPK, ČGS
- 2 existující NG (Český ráj, Egeria)
- 3 rozpracované kandidatury, 7 zájemců

Možnosti podpory národních geoparků

- Revolvingový fond MŽP na financování projektů zaměřených na podporu udržitelného rozvoje v prioritní oblasti VI. – **Podpora prosazování a realizace poslání národních geoparků:**
  - doba realizace max. 24 měsíců
  - kofinance min. 10% z vlastních či jiných zdrojů
  - výše grantu: 100 tis. – 2 mil. Kč
  - Oprávnění žadatelé:státní příspěvkové organizace, vzdělávací nebo výzkumné instituce, organizační složky státu, kraje a obce a organizace jimi řízené nebo založené, nestátní neziskové organizace, mikroregiony, sdružení obcí
  - informace: na oddělení programů EU (333)a na http://www.mzp.cz/cz/revolvingovy_fond_mzp - Manuál pro granty Revolvingového fondu MŽP

Možnosti podpory národních geoparků

národní geopark

OPŽP – 6. prioritní osa: Zlepšování stavu přírody a krajiny, oblast podpory 6.2 - Podpora biodiverzity:

- **Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury** ve zvláště chráněných územích, ptačích oblastech, evropsky významných lokalitách, přírodních parcích a **geoparcích**
- kofinance min. 10% z vlastních či jiných zdrojů
- obce a města, kraje, svazky obcí a krajů, neziskové organizace, příspěvkové organizace, správy národních parků, státní podniky a organizace, vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, fyzické osoby

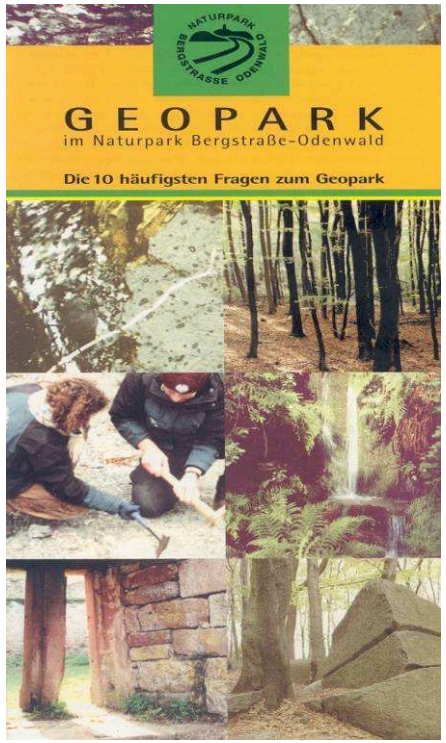
Ministerstvo životního prostředí
České republiky

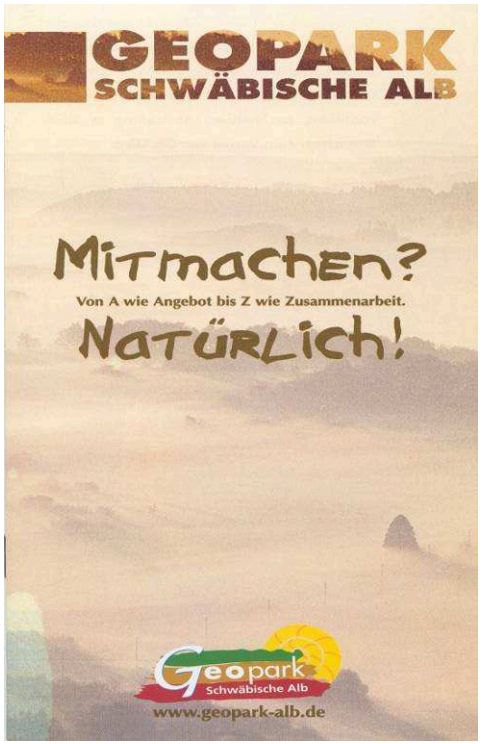
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

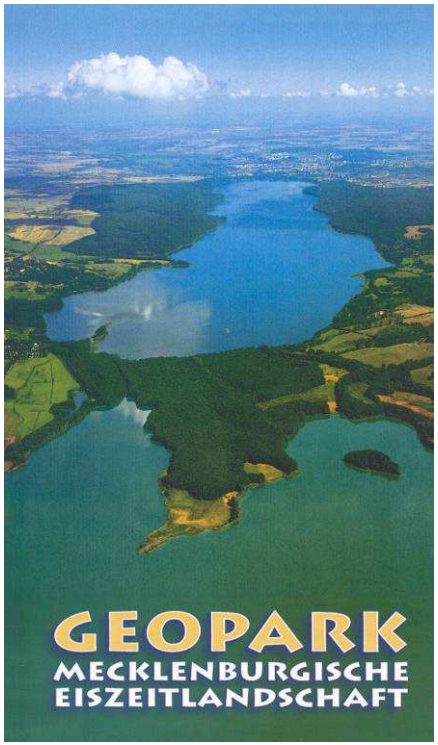
www.mzp.cz

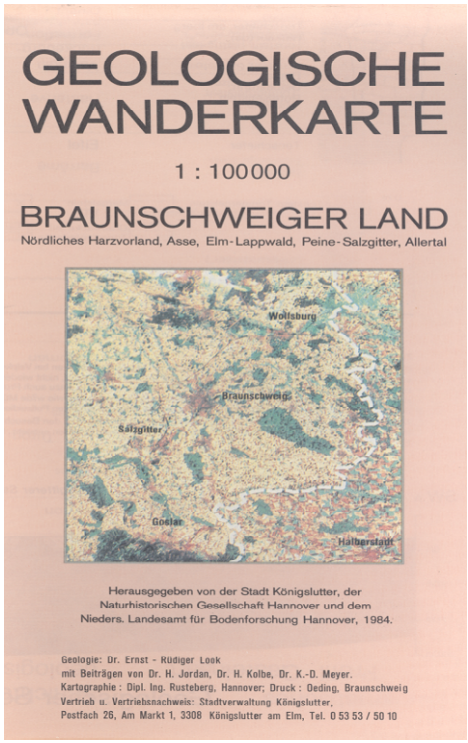
Síť národních geoparků

např. Čína, Německo, Japonsko, Itálie, Portugalsko, Česká republika

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

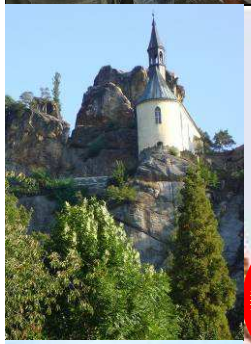
www.mzp.cz

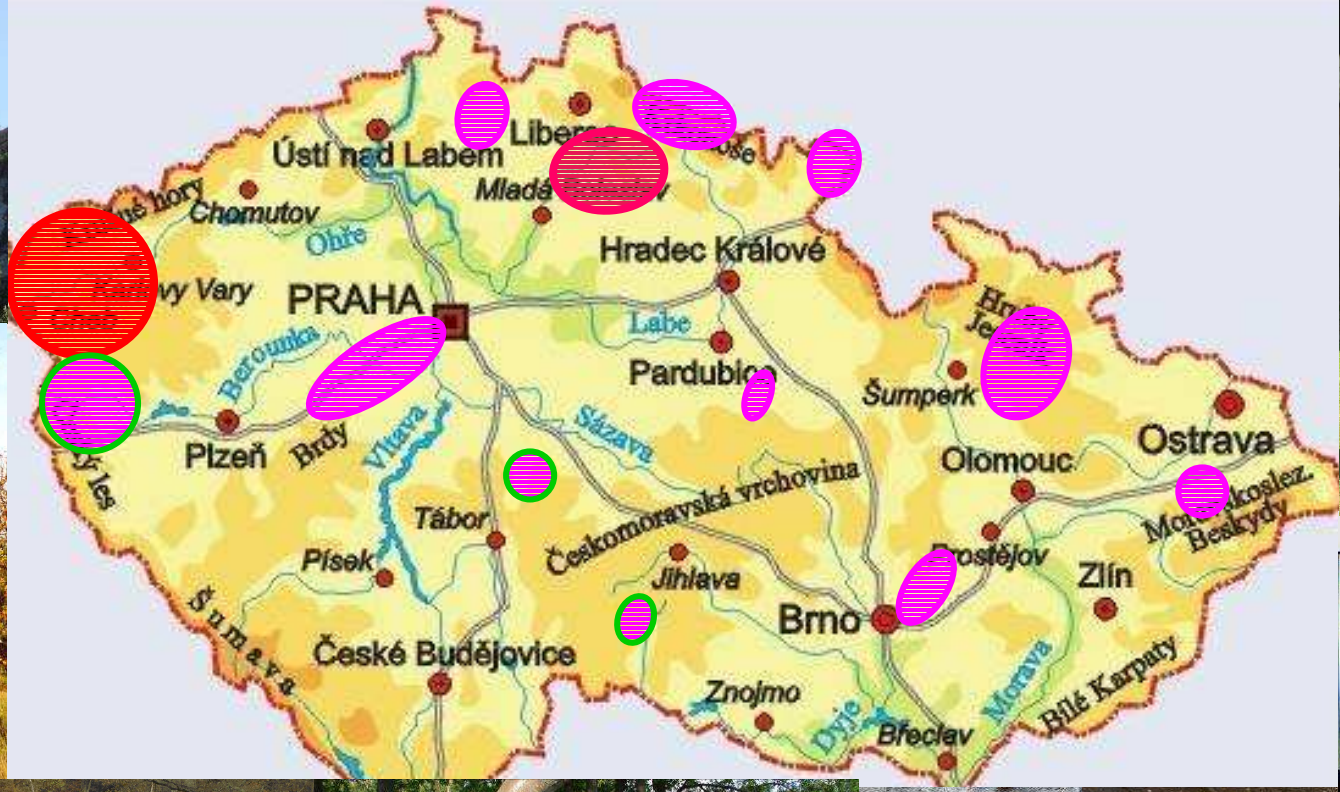

Národní geoparky ČR

národní geopark

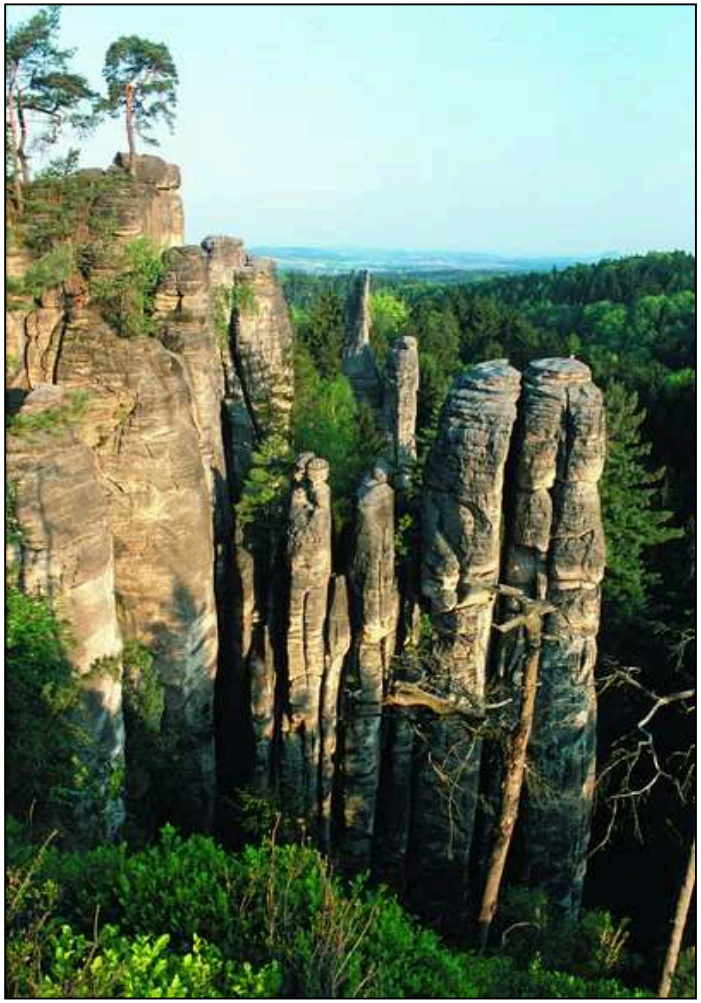

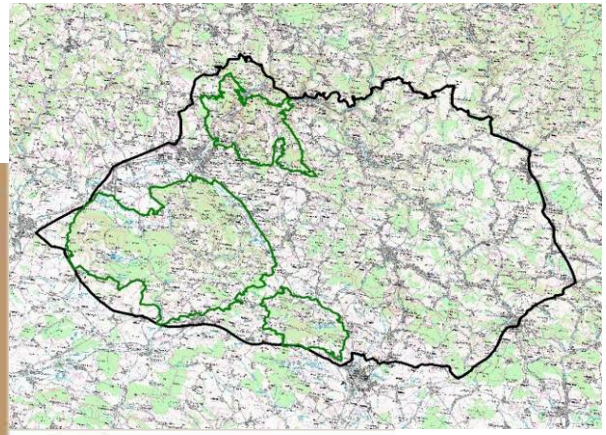

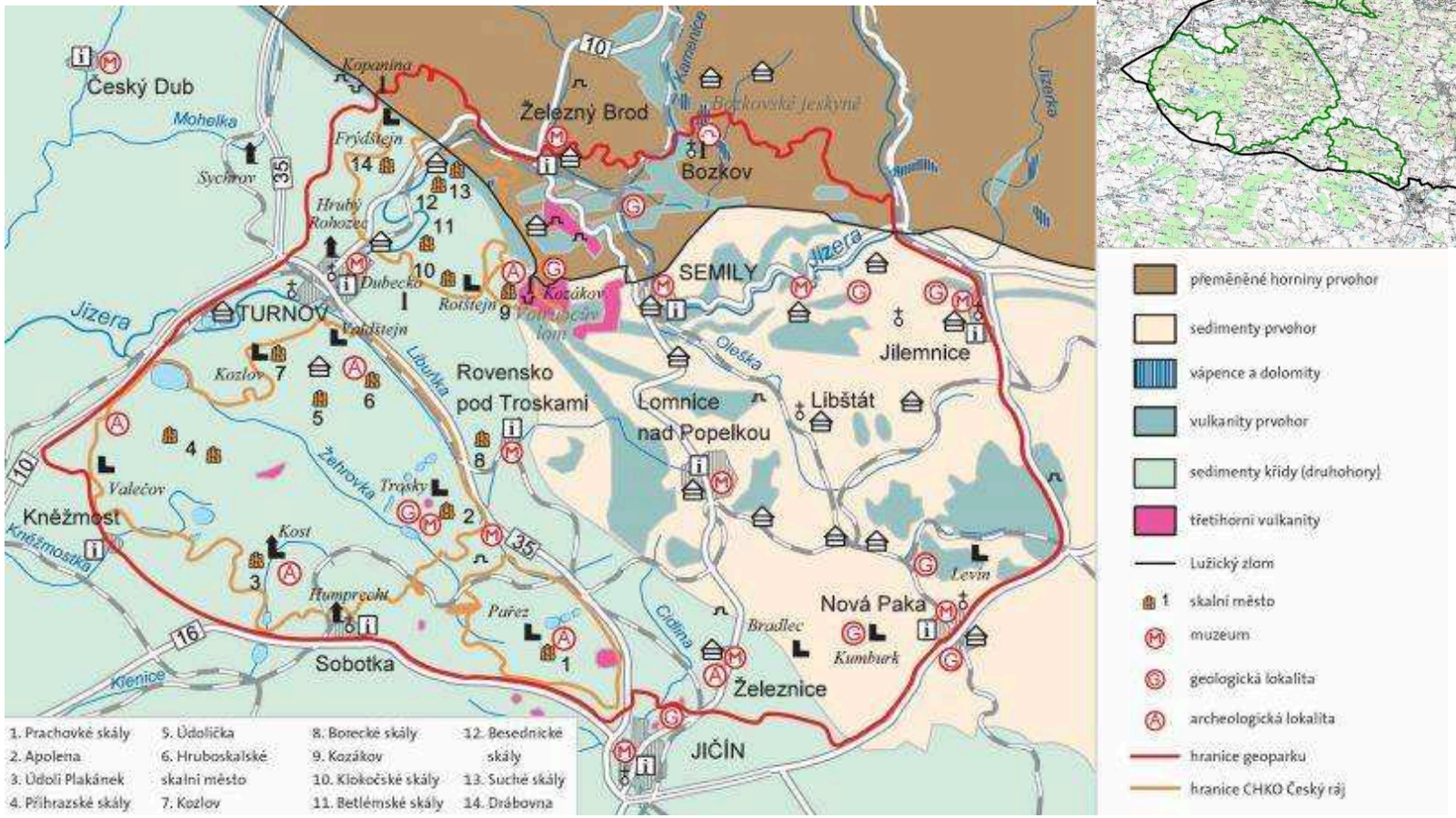
Geopark Český ráj

- 1. Evropský geopark poporovaný UNESCO v ČR, pilotní projekt MŽP
- od r. 2005 členem Sítě evropských geoparků UNESCO
- rozloha přibližně 700 km^2
- řídící subjekt ve formě o.p.s.
- mezinárodní spolupráce (např. Čína, Nikaragua, Venezuela)
- podpora: MŽP, SCHKO Český ráj, Sdružení Českého ráje, obce, NGOs, RRA, podnikatelé

Geopark Český ráj,
Evropský geopark podporovaný UNESCO

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Česko-bavorský geopark

- Národní geopark Egeria a 2 potenciální národní geoparky: plzeňský GeoLoci a bavorský
- území 4 krajů (2 na české a 2 na německé straně)
- cca 7000km^2(cca 1/2 v ČR)
- zájem o členství v Síti evropských geoparků UNESCO
- aktéři: Krajské muzeum Sokolov, Karlovarský a Plzeňský kraj, občanská sdružení, MAS Český Západ, SCHKO Slavkovský les, SCHKO Český les, Hornicko-historické spolky Planá a Stříbro, mikroregiony a obce

ČESKO-BAVORSKÝ GEOPARK
BAYERISCH-BÖHMISCHER GEOPARK
CZECH-BAVARIAN GEOPARK

Kouzlo geoturismu

- poznávání vývoje krajiny formou aktivního prožitku v krasových oblastech, jeskyních, ve skalních městech, kráterech, u vodopádů, zkamenělých lesů atd. s výkladem a aktivním zapojením návštěvníka
- návštěva hornických oblastí, štol a nalezišť zkamenělin a minerálů, minerálních pramenů, amatérské rýžování zlata, geocaching atd.
- poznání kulturní historie krajiny (archeoskanzeny, řemeslné dílny, místní produkty)

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Role MŽP v rámci sítí geoparků

- iniciace vzniku a garant národní sítě geoparků
- kontaktní místo (odbor územních vazeb) pro podávání žádostí území na národní geopark, koordinace, poradní orgán
- spolupráce s koordinační jednotkou Sítě evropských geoparků
- garance environmentální osvěty a vzdělávání, ochrany a udržitelného využívání geologického dědictví
- prosazování geoparků do koncepčních materiálů a podpůrných programů na národní, evropské mezinárodní úrovni

Rada národních geoparků

- poradní orgán ministra ŽP
- členové: zástupci MŽP, ČGS, AOPK, MMR, NPÚ, AV – Geologický a Archeologický ústav, Národní muzeum, Univerzita Karlova, Masarykova univerzita, Jeskyně ČR, Národní centrum šetrné turistiky
- rozhodování o geologické hodnotě žadatelského území – schvalování udělení titulu kandidátský geopark
- posouzení nominací – schvalování udělení titulu (certifikátu) národní geopark
- rozhodování v procesu revalidace, možnost neobnovení certifikátu

Specifika přístupu geoparků

- výklad krajiny, umožňující turistické zhodnocení jejího dědictví
- spolupráce ochránců přírody, památkářů, vědců, marketingových pracovníků, manažerů regionálního rozvoje
- silná kultura sítě, která umožňuje vývoj a rychlé předávání "know how" a proces sdílení zkušeností, využívání evropských programů, pořádání akcí a zpracovávání projektů nejen na evropské úrovni, ale také na úrovni jednotlivých geoparků

Příprava geoparku Vysočina

Geologie

Mrhatina

Štamberk a kamenné moře

Míchova skála

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Příprava geoparku Vysočina

Kultura

Roštejn

Studánka Páně

Kaplička
U Karla -
Vanov

Příprava geoparku Vysočina

Příroda

Řásná - Velký pařezitý rybník

Přírodní památka Lukšovská

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Postup k vytvoření geoparku Vysočina - KDO

- přípravný tým (ČGS, Mikroregion Telčsko, Lesnická a geologická fakulta)
- partnerské organizace
- „fanklub geoparku"/poradní skupina (zástupci obcí a jejich sdružení, profesních a zájmových organizací, státních úřadů, podnikatelů, ..)
- komunikační (medializační) strategie přípravy geoparku (návrh loga)

Postup k vytvoření geoparku Vysočina - CO

- návrh hranice, právní formy a jména
- návrh financování provozu geoparku
- zřízení sídla geoparku
- návrh manažerské struktury geoparku
- vytipování geotopů (geodatabáze)
- příprava atlasu atraktivit geoparku
- vypracování geoturistické mapy
- návrh manuálu výkladu javořického dědictví
- provést analýzu destinačního managementu

Postup k vytvoření geoparku Vysočina - JAK

1. Připravit strategický plán geoparku (SPG):

- vize
- poslání
- analýzy
- cíle, opatření, nástroje
- kontrolní mechanismy
- důraz na cestovní ruch, výzkum a interpretaci geologických a dalších krajinných hodnot regionu a zapojení veřejnosti

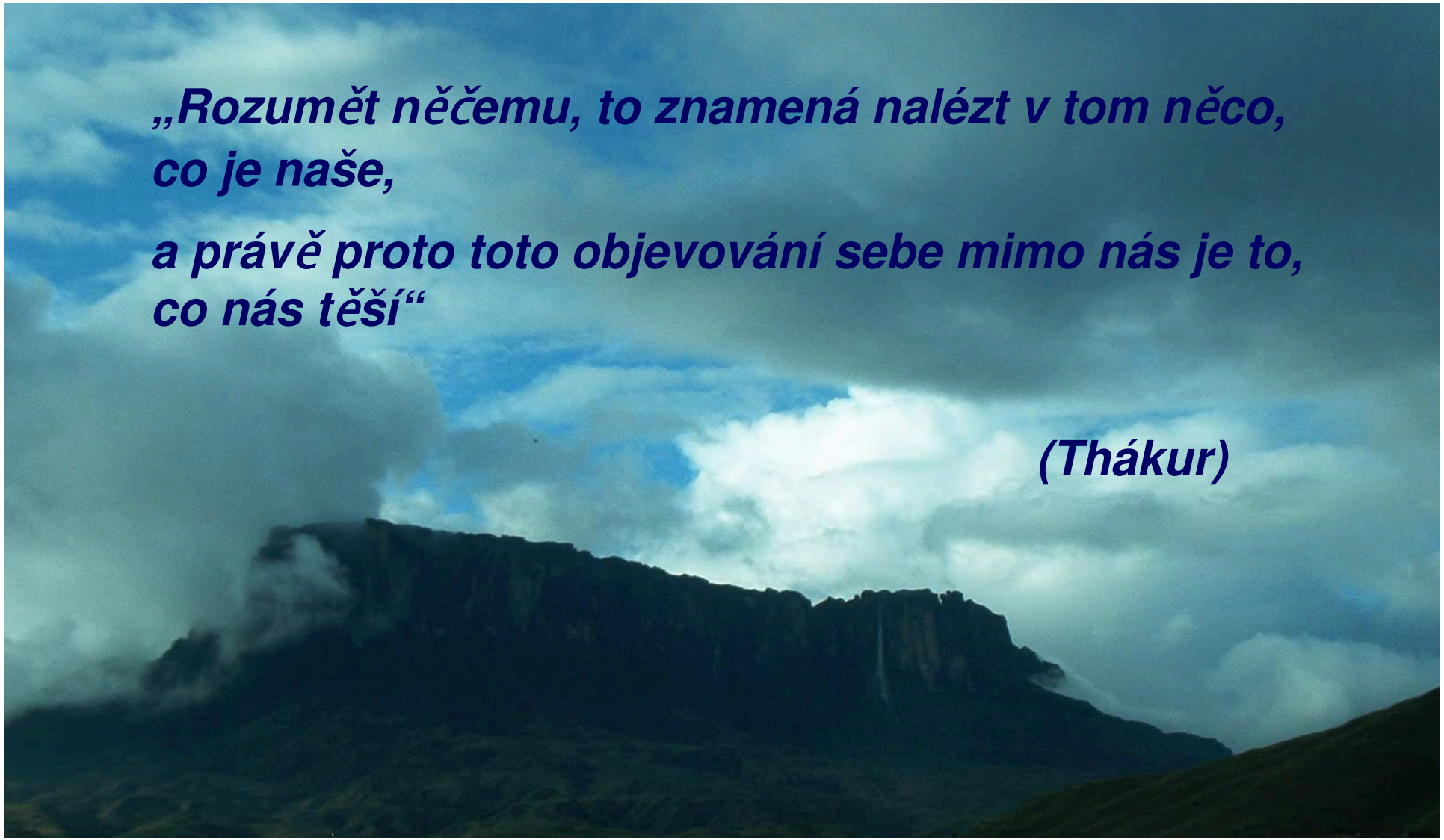
2. Fundraising, žádat o podporu projektu SPG
3. Připravit nominační dokumentaci

Možné aktivity národního geoparku

- časopis a webová stránka geoparku
- certifikace služeb a produktů geoparku
- informační a rezervační systém
- značení geostezek, školení geoprůvodců
- týden geoparku (slavnost geoparku, trhy, hry a soutěže, výstavy, výlety, semináře, konference, dílny, kulturní akce …)
- návštěvnické centrum, mikrogeopark
- (mezi)národní spolupráce: výměnné pobyty, společné projekty a propagace geoparků
- vědecký (geologický) výzkum

Budoucnost geoparků

- vztah lidí k přírodě, ne vyčerpávající informace (emoce, představivost, vlastní touha odhalit tajemství, dojít sám k poznání – nechat prostor pro vlastní iniciativu a úsilí)
- přírodní území nemohou být laboratořemi pod širým nebem, kde se „vyučuje příroda“, ale územími v nichž návštěvník může skrze přírodu vnímat sám sebe a „odlišnost“ prostoru mimo civilizaci, kde se necítí zajištěn a řízen jako v jeho běžném urbánním prostředí, zažívat a objevovat „ztracené“ vjemy, city

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Martina Pásková
Odbor územních vazeb
2 67 12 21 50
602 643 054
martina.paskova@mzp.cz

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz